

Debattredaktör: Margareta Gandy Telefon 08-736 56 87 Fax 08-736 58 15 E-post: debatt@di.se
(Hela texten i meddelandet, bifoga ej fil, uppgi även adress och telefonnummer)

DI 17/6-00

JKs syn på vem som är lämplig att vara offentlig försvarare i ekobrottmål är en fara för rättsutvecklingen på området. Förundersökningar försvåras eller omöjliggörs, och allvarliga ekobrott blir aldrig prövade i hovrätten.

JK tycks anse att den som enligt Advokatsamfundet brutit mot god advokatsed ändå är lämplig som offentlig försvarare, skriver **ANNETTE VON SYDOW**, biträddadande chefsåklagare vid Ekobrottsmyndigheten.

Hur kan en varnad advokat vara lämplig som försvarare?

Uppfinnaren Bertil Burström kritiserade nyligen att Advokatsamfundet utövar kontroll över sina egna medlemmar. Advokatsamfundets generalsekreterare Anne Ramberg svarade att även Justitiekanslern (JK) har tillsyn över advokater, och att JK kan på-

Den tolkning som JK gör av lämplighetsbegreppet i 21 kap. 5 § rättegångsbalken utgör ett problem för åklagare som ska driva dessa mål, då det i vissa fall finns anledning anta att advokaten åtar sig uppdraget som offentlig försvarare mer för att försvara

Uppmärksamma Bertil Burström kritiserade nyligen att Advokatsamfundet utövar kontroll över sina egna medlemmar. Advokatsamfundets generalsekreterare Anne Ramberg svarade att även Justitiekanslern (JK) har tillsyn över advokater, och att JK kan påkalla åtgärd hos disciplinnämnden.

I ett omfattande ekobrottmål som jag handlagt framkom under förundersökningen att en av de offentliga försvararna tagit emot en växel på ett visst belopp som var direkt hänförligt till en brottslig transaktion. Denna transaktion omfattades av förundersökningen.

Advokaten hade – sedan han tagit emot växeln av den person för vilken han nu var förordnad som offentlig försvarare – satt in beloppet på ett av advokatbyråns klientmedelskonton. Jag begärde då att tingsrätten skulle entlediga försvararen.

Tingsrätten biföll inte min framställning. Jag anmälde detta till JK med hemställan att han skulle föra ärendet till hovrätten. JK biföll inte min begäran. Inte heller anmälde JK förhållandet till disciplinnämnden.

Efter vissa tidningskrivrierier blev ärendet känt för dåvarande generalsekreteraren i Advokatsamfundet, Lars Bentelius, som tog upp ärendet i disciplinnämnden.

Advokaten tilldelades en varning, med motiveringen att advokaten inte med fog kunde utsluta att transaktionen var ett led i brottslig verksamhet, och att det belopp som han tagit emot satts in på ett av advokatbyråns klientmedelskonton, trots att beloppet saknade samband med annat uppdrag i advokatverksamheten. Därmed ansågs han allvarligt ha åsidosatt god advokatsed.

I detta ärende agerade således disciplinnämnden, inte JK.

JK – som får samtliga disciplinnämndens beslut – har inte vidtagit någon åtgärd. Att en advokat tilldelats en varning och anses allvarligt ha åsidosatt god advokatsed i ett specifikt ärende är alltså inte tillräckligt för att JK ska verka för att han entledigas från uppdraget som offentlig försvarare i samma mål.

Tidigare inlägg

Uppfinnaren **Bertil Burström**, Ängelholmen 27/5 och **Anne Ramberg**, generalsekreterare i Sveriges Advokatsamfund den 8/6.

---

begreppet i 21 kap. 5 § rättegångsbalken utgör ett problem för åklagare som ska driva dessa mål, då det i vissa fall finns anledning anta att advokaten åtar sig uppdraget som offentlig försvarare mer för att försvara egna intressen och få insyn i målet än för att försvara den misstänkte. (Enligt nämnda paragraf ska till offentlig försvarare förordnas en advokat som anses lämplig därtill.)

Bestämmelsen i 21 kap. 7 § rättegångsbalken att försvararen med nit och omsorg ska tillvarata den misstänktes rätt och i detta syfte verka för sakens rätta belysning förefaller i dag i många sammanhang ha mist sin betydelse.

Det torde generellt sett vara olämpligt att att en advokat som biträtt en person i affärsangelägenheter förordnas som offentlig försvarare för samma person i ett mål om ekonomisk brottslighet med anknytning till personens affärsverksamhet.

Enligt min erfarenhet har dessa advokater dessutom ofta otillräcklig erfarenhet av brottsmålsprocessen. Även för klienten kan det kanske vara bättre att som försvarare få en advokat med sådan erfarenhet.

Som framgår av Anne Rambergs artikel kan en offentlig försvarare inte höras som vittne och har dessutom lagstadgad tystnadsplikt. Om dennes affärsförbindelser eller dylikt med klienten under förundersökningens förlopp visar sig vara av betydelse för brottsutredningen, kan således förhör med försvararen inte äga rum. Förundersökningen kan därför försvåras avsevärt eller helt omöjliggöras.

Det synsätt som JK givit uttryck för vid bedömning av ytterligare något ärende leder till att ärendena inte prövas av hovrätten, varför rättsutvecklingen på området förhindras. JKs förhållningssätt kan innebära att förundersökningar avseende mycket omfattande och allvarlig ekonomisk brottslighet måste läggas ned.

Från åklagarsynpunkt är vi tacksamma för disciplinnämndens sunda reaktion i ärendet ovan. Tyvärr har den dock ingen praktisk betydelse för vår verksamhet.

ANNETTE VON SYDOW